

ALKOHOL A PRZEMOC W RODZINIE

W powszechnych opiniach przemoc zawsze związana jest z alkoholem, a nadużywanie alkoholu jest przyczyną przemocy. Opinie te przytaczają często zarówno ofiary, sprawcy, jak i świadkowie przemocy. Potwierdzają to także badania opinii publicznej. Alkohol ma silny wpływ na funkcjonowanie człowieka. Życie alkoholika toczy się wokół butelki, życie domowników natomiast wokół alkoholika. Zjawisko to nazywane jest współzależnością. Alkoholizm w rodzinie swym zasięgiem obejmuje wszystkich jej członków. O ile dorośli są w stanie sobie poradzić, z tym problemem, o tyle dzieci takiej szansy już nie mają. Prawdopodobieństwo wystąpienia przemocy w rodzinach, w których nadużywa się alkoholu, jest ponad dwukrotnie większe niż w rodzinach, w których problem ten nie występuje. Z kolei w prawie połowie rodzin z ujawnionymi sytuacjami przemocy diagnozuje się problem alkoholowy. Rodziny z problemem alkoholowym, w których występuje przemoc, żyją w zaburzonej rodzinie, w której dominuje stres, samotność i izolacja, nieprzewidywalność wydarzeń, brak poczucia bezpieczeństwa, stabilności i kontroli nad tym co dzieje się w domu.

Mechanizmy, które funkcjonują w rodzinach alkoholowych, sprzyjają nakręcaniu spirali przemocy (fizycznej, psychicznej, różnych form zaniedbania) oraz utrudniają jej ujawnienie. W szczególności trudnej sytuacji są dzieci z takich rodzin, które czują się osamotnione i odrzucone przez bliskich oraz przeżywają napięcie, strach i wstyd. W odpowiedzi na takie niebezpieczeństwa w psychice dziecka powstają mechanizmy obronne: zamrożenie uczuć, poczucie osamotnienia, lęk przed odrzuceniem, projekcja, poczucie krzywdy. Dzieci przyjmują w tej sytuacji sztywne, obronne schematy postępowania.

Wyróżniono 5 wzorów funkcjonowania dzieci z rodzin z problemami alkoholowymi:

- **BOHATER RODZINNY** - to dziecko, które poświęca się dla rodziny, rezygnuje z własnych potrzeb i celów na rzecz potrzeb innych, przyjmuje na siebie obowiązki dorosłego. W konsekwencji nie umie zadbać o siebie, często choruje somatycznie.
- **WSPOMAGACZ** - to dziecko, które najbardziej angażuje się w próby odciążenia alkoholika od picia, np. poprzez opiekę nad nim, ochronę przed skutkami picia, itp. Często w dorosłym życiu zostaje żoną alkoholika lub mężem alkoholiczki.
- **KOZIOŁ OFIARNY** - to dziecko zbuntowane, sprawiające kłopoty wychowawcze, szukające akceptacji poza domem. To on często sięga po alkohol lub narkotyki i jest obwiniany o kłopoty rodzinne. Może uzależnić się od alkoholu.
- **MASKOTKA** - to dziecko, którego zadaniem jest rozładowanie napiętej atmosfery w domu, uspokojenie pijanego rodzica. Jest ulubieńcem rodziców. Konsekwencją jest odcięcie się od swoich prawdziwych uczuć smutku i cierpienia.
- **NIEWIDOCZNE DZIECKO** - to dziecko, które wycofuje się w świat fantazji, izoluje się od otoczenia. Konsekwencją w życiu dorosłym bywa nieumiejętność nawiązywania konstruktywnych związków z ludźmi, ucieczka od realnej rzeczywistości, np. w alkohol i narkotyki.

Związek pomiędzy nadużywaniem alkoholu a biciem, nie ma charakteru przyczynowo-skutkowego, można jedynie mówić o współwystępowaniu. Alkoholizm w rodzinie należy traktować jako czynnik ryzyka pojawienia się przemocy w rodzinie. W wyniku nadużywania alkoholu dochodzi do zaburzeń mechanizmów samokontroli. Osoby będące pod wpływem alkoholu mogą mieć ograniczoną kontrolę nad swoim zachowaniem, wzrasta w nich poczucie pewności siebie i nieuzasadnione przekonanie co do słuszności i nieomyślności własnych działań. W efekcie mogą zachowywać się w sposób nieakceptowany społecznie: mogą być agresywni i krzywdzić swoich bliskich.

Źródło: 1. Portal Pomocy Psychologicznej www.psychotekst.com

2. Państwowa Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych – Alkohol a przemoc w rodzinie

3. Państwowa Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych- Gdy dziecko jest świadkiem lub ofiarą przemocy

4. Pogotowie Niebieska Linia – www.niebieskalinia.info